

หัวเรื่องภาษาไทยสาขาสาธารณสุขศาสตร์

นางสาว เพ็ญพิมล คงมนต์

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-635-725-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THAI SUBJECT HEADINGS IN PUBLIC HEALTH

Miss Penpimon Khongmon

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1996

ISBN 974-635-725-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ หัวเรื่องภาษาไทยสาขาสาธารณสุขศาสตร์
โดย นางสาว เพ็ญพิมล กงมนต์
ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลธิชา สุทธิจันทร์กุล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

----- คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

----- ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ)

----- อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลธิชา สุทธิจันทร์กุล)

----- กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อัมพร ทีชะระ)

----- กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผ่องพรรณ ลวนานนท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

เพื่อพิมพ์ คมมนต์ : หัวเรื่องภาษาไทยสาขาสาธารณสุขศาสตร์ (THAI SUBJECT HEADINGS IN PUBLIC HEALTH) อ. ที่ปรึกษา : ผศ. ชลธิชา สุทธิรินทร์กุล, 201 หน้า. ISBN 974-635-725-5.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย สาขาสาธารณสุขศาสตร์ของห้องสมุดทางด้านสาธารณสุข สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ในด้านคู่มือที่ใช้ วิธีการกำหนดหัวเรื่อง และปัญหาในการกำหนดหัวเรื่อง รวบรวมและเปรียบเทียบหัวเรื่องปรากฏในหนังสือคู่มือการให้หัวเรื่องภาษาไทย และหัวเรื่องที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เองในห้องสมุดทางด้านสาธารณสุข ในด้านประเภทของหัวเรื่อง และลักษณะทางภาษาที่ใช้ และศึกษาความต้องการใช้หัวเรื่องภาษาไทยของนักวิชาการสาธารณสุข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสำรวจหัวเรื่อง แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ใช้หนังสือคู่มือหัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย ของ คณะอนุกรรมการกลุ่มวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา; Library of Congress Subject Headings และ Medical Subject Headings บรรณารักษ์ใช้วิธีการกำหนดหัวเรื่องโดยการพิจารณาชื่อเรื่องของสิ่งพิมพ์ ใช้คำที่ปรากฏในหนังสือคู่มือหัวเรื่อง และเป็นคำที่นักวิชาการในสาขาสาธารณสุขศาสตร์ใช้ ปัญหาที่พบ คือ หัวเรื่องมีจำนวนน้อย ไม่ทันสมัย และเป็นหัวเรื่องกว้าง ๆ ไม่เฉพาะเจาะจง หัวเรื่องส่วนใหญ่ที่ปรากฏในหนังสือคู่มือเป็นหัวเรื่องใหญ่ มีลักษณะเป็นคำนามที่เป็นคำผสม หัวเรื่องส่วนใหญ่ที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เองเป็นหัวเรื่องย่อย และมีลักษณะเป็นคำนามที่เป็นคำผสม นักวิชาการสาธารณสุขต้องการหัวเรื่องที่เหมาะสม และมีลักษณะเป็นคำนามที่เป็นคำผสม เพื่อใช้ค้นหาสารนิเทศ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์.....
สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์.....
ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติกร *พิภพ อว*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *พิภพ อว*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา -

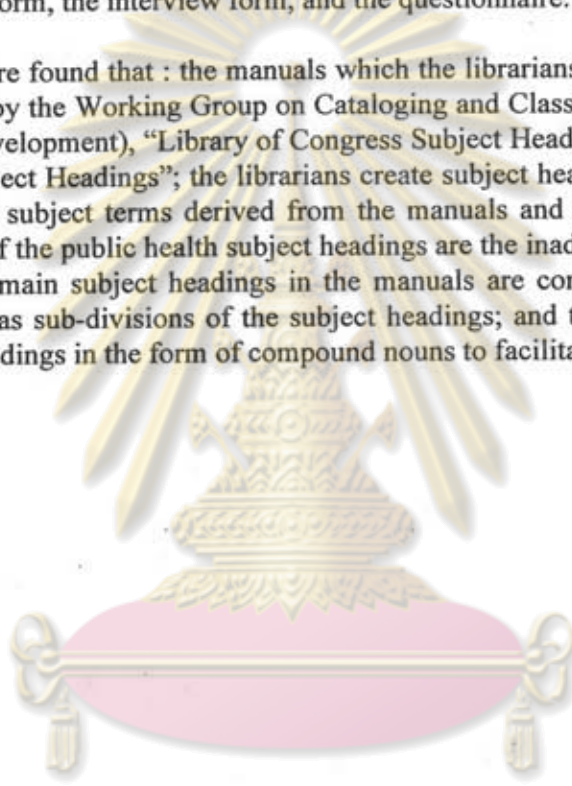
C610405 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

KEY WORD: THAI SUBJECT HEADINGS / PUBLIC HEALTH

PENPIMON KHONGMON : THAI SUBJECT HEADINGS IN PUBLIC HEALTH. THESIS ADVISOR :
ASSIST. PROF. CHONTICHA SUTHINIRUNKUL. 201 pp. ISBN 974-635-725-5.

The objectives of this research are to examine the subject headings on public health, created by the public health libraries under the Ministry of University Affairs, concerning the manuals used in creating subject headings, the methods of creating subject headings and the problems of the existing subject headings; to collect the subject headings in the Thai subject headings manuals and those created by librarians and to compare their characteristics by its types and its language usage; to study the need of the use of subject headings of the public health scholars. The tools used in this research are the subject headings survey form, the interview form, and the questionnaire.

The results are found that : the manuals which the librarians use are "Subject Headings for Thai Books" (published by the Working Group on Cataloging and Classification of the Sub-Committee of Academic Library Development), "Library of Congress Subject Headings", and "National Library of Medicine's Medical Subject Headings"; the librarians create subject headings according to the titles of publications and use the subject terms derived from the manuals and also used by the public health scholars. The problems of the public health subject headings are the inadequacy, the out-of-date and the lack of specificity. The main subject headings in the manuals are compound nouns while librarians create compound nouns as sub-divisions of the subject headings; and the public health scholars need more specific subject headings in the form of compound nouns to facilitate the access to information.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... บรรณารักษศาสตร์

สาขาวิชา..... บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิสิต..... *Penpimon Khongmon*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Chonticha Suthinirunkul*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความช่วยเหลืออย่างยิ่ง ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลธิชา สุทธิจันทร์กุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัย มาด้วยดีตลอด

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ รองศาสตราจารย์ อัมพร ทีชะระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผ่องพรรณ สนวนานนท์ ที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และกรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ บรรณารักษ์ฝ่ายวิเคราะห์ทรัพยากรห้องสมุด และบรรณารักษ์ฝ่ายวารสาร ของ สำนักหอสมุด ห้องสมุดคณะ / สถาบัน ทางด้านสารสนเทศศาสตร์ ที่กรุณา สละเวลาในการตอบแบบสัมภาษณ์ และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้เป็นประโยชน์ ในการปรับปรุงข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ จากคณะ / สถาบัน การศึกษาต่าง ๆ ทางด้านสารสนเทศศาสตร์ ที่กรุณาสละเวลา ในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งให้คำแนะนำ และ ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์ ต่อการทำการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คุณจิตติ ปิงตระกูล หัวหน้าฝ่ายเทคโนโลยีห้องสมุด สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เป็นกำลังใจ ให้คำแนะนำ และให้เวลาในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา

ท้ายนี้ผู้วิจัย โค้รขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงิน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา จนสำเร็จการศึกษา

เพ็ญพิมล กงมนต์
เมษายน 2540

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานในการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	7
2. ปรัชญ่วรรณกรรม.....	8
ความหมายของหัวเรื่อง.....	8
ความสำคัญของหัวเรื่อง.....	9
ลักษณะทางภาษาของหัวเรื่อง.....	9
ประเภทของหัวเรื่อง.....	11
ข้อควรพิจารณาในการกำหนดหัวเรื่อง.....	12
วิธีการกำหนดหัวเรื่อง.....	14
หลักในการกำหนดหัวเรื่อง.....	14
คู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย.....	15
ขอบเขตของสาขาสาธารณสุขศาสตร์.....	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	30
การศึกษาจากเอกสาร.....	30
การรวบรวมหัวเรื่องทางด้านสาธารณสุขศาสตร์.....	31
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34
การรวบรวมข้อมูล.....	35
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	102
รายการอ้างอิง.....	121
ภาคผนวก.....	126
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์.....	127
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม.....	136
ภาคผนวก ค แบบสำรวจหัวเรื่องจากคู่มือและบัตรรายการ.....	157
ภาคผนวก ง หลักสูตรการศึกษาระดับสาธารณสุขศาสตร์.....	187
ภาคผนวก จ สถาบันการศึกษาทางด้านสาธารณสุขศาสตร์.....	197
ประวัติผู้เขียน.....	201

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสาขาวิชา และสถาบัน.....	33
2	หน่วยงานที่บรรณารักษ์สังกัด.....	39
3	ประสบการณ์การทำงานด้านการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย สาขาสาธาณสุขศาสตร์.....	40
4	ประเภทสิ่งพิมพ์ที่บรรณารักษ์กำหนดหัวเรื่องภาษาไทย สาขาสาธาณสุขศาสตร์.....	41
5	หนังสือคู่มือที่ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย สาขาสาธาณสุขศาสตร์.....	43
6	หนังสืออ้างอิงที่บรรณารักษ์ใช้ในการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย สาขาสาธาณสุขศาสตร์.....	46
7	แหล่งข้อมูลในการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทย สาขาสาธาณสุขศาสตร์.....	47
8	วิธีการพิจารณากำหนดหัวเรื่องสำหรับสิ่งพิมพ์ สาขาสาธาณสุขศาสตร์.....	49
9	วิธีการกำหนดคำศัพท์ที่ใช้เป็นหัวเรื่องสาขาสาธาณสุขศาสตร์.....	50
10	จำนวนหัวเรื่องที่บรรณารักษ์กำหนดสำหรับสิ่งพิมพ์ที่รับผิดชอบ.....	52
11	หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาเพิ่มเติมหัวเรื่องภาษาไทย สาขาสาธาณสุขศาสตร์ขึ้นใช้เอง.....	53
12	จำนวนบรรณารักษ์จำแนกตามระดับการประสบปัญหาในด้านคู่มือที่ใช้ กำหนดหัวเรื่องภาษาไทยสาขาสาธาณสุขศาสตร์.....	55
13	จำนวนบรรณารักษ์จำแนกตามระดับการประสบปัญหาในด้านวิธีการ กำหนดหัวเรื่องภาษาไทยสาขาสาธาณสุขศาสตร์.....	57
14	หัวเรื่องภาษาไทยสาขาสาธาณสุขศาสตร์ที่ปรากฏในหนังสือคู่มือ.....	61
15	การกำหนดใช้หัวเรื่องที่ปรากฏในหนังสือคู่มือการกำหนดหัวเรื่อง.....	63
16	จำนวนหัวเรื่องจากหนังสือคู่มือ และหัวเรื่องที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เอง จำแนกตามประเภทของหัวเรื่อง.....	64
17	จำนวนหัวเรื่องจากหนังสือคู่มือ และหัวเรื่องที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นใช้เอง จำแนกตามลักษณะทางภาษาของหัวเรื่อง.....	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	นักวิชาการสาขาสาธาณสุขศาสตร์ จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด.....	68
19	ลักษณะของหัวเรื่องที่ใช้ในการค้นเรื่องที่ต้องการ จำแนกตามจำนวน นักวิชาการ.....	69
20	ลักษณะของหัวเรื่องทางด้านสาธาณสุขศาสตร์ จำนวน 4 กลุ่ม จำแนก ตามจำนวนนักวิชาการที่ ต้องการใช้ และไม่ต้องการใช้.....	71
21	จำนวนหัวเรื่องทางด้านสาธาณสุขศาสตร์ลักษณะต่าง ๆ จำแนกตาม จำนวนนักวิชาการที่ ต้องการใช้ และไม่ต้องการใช้.....	72
22	รายการหัวเรื่องที่นักวิชาการ จำนวนตั้งแต่ร้อยละ 50.00 ต้องการใช้.....	93
23	ปัญหาในการใช้หัวเรื่องภาษาไทยสาขาสาธาณสุขศาสตร์.....	99

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย